

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL MÜDÜRLERİNİN SAĞLIKLI OKUL ÇEVRE
İLİŞKİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ**

Deniz ÖZALP

DENİZLİ 2024

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL MÜDÜRLERİNİN SAĞLIKLI OKUL ÇEVRE İLİŞKİLERİNE
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ**

Deniz ÖZALP

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Deniz ÖZALP tarafından hazırlanan “Okul Müdürlerinin Sağlıklı Okul Çevre İlişkilerine Yönelik Görüşleri” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... /...../2024 tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; Dönem projesi içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Deniz ÖZALP

TEŞEKKÜR

Lisansüstü eğitimim süresince, bilgi ve deneyimleri ile gelişimime katkı sunan engin bilgileriyle bizlere ışık tutan Saygıdeğer Hocam ve Danışmanım Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN'e;

Yüksek lisans programında ders aldığım bütün hocalarıma teşekkür edebilirim.

Her zaman yanımda olduğunu bildiğim beni her konuda destekleyen ve yüreklendiren canım eşim en büyük destekçim Emre ÖZALP'e ve varlıklarıyla mutlu olmamı sağlayan canım kızlarım Nehir ve Nil'e

Hayatım boyunca aldığım tüm kararlarda yanımda olduklarını hissettiren, değerli annem Gülcan KAPLAN'a canım babam Sinan KAPLAN'a biricik kardeşim Sezer KAPLAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Deniz ÖZALP

ÖZET

Okul Müdürlerinin Sağlıklı Okul Çevre İlişkilerine Yönelik Görüşleri

ÖZALP, Deniz

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Ocak 2024, 44 sayfa

Bu araştırmada okul müdürlerinin sağlıklı okul çevre ilişkilerine yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada okul müdürleri öğrenci-öğretmen ilişkilerini genel olarak iyi düzeyde gördükleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte sorunlar yaşayan öğretmenlerin de bulunmaktadır. Sorunlar genel olarak ilgisizlik, küçük ve basit sorunlar olduğu ve çözüme kavuşturulduğu görülmüştür. Okul müdürlerinden büyük kısmı okul-aile ilişkilerinde sorunlar yaşanabildiği ve bu sorunların aile katılımları, kurallara uyma, iletişim, ilgisizlik ve gerekli desteği vermeme gibi sorunlar yaşandığı ileri sürülmektedir. Okul müdürlerinin okul-yerel toplum ilişkilerine ilişkisini oldukça iyi ve geliştirilmesi gerektiği yönünde görüş bildirenlerin oldukça yoğun olduğu görülürken olumsuz olarak niteleyen okul müdürleri de bulunmaktadır. Okul müdürlerinin okul-iş dünyası ilişkileriyle ilgili olarak orta düzeyde ve geliştirilmeli görüşleri ön plana çıkmıştır. Okul müdürlerinin okul-üniversite ilişkileri konusunda çok az düzeyde ilişki kurulduğu, geliştirilmesi gerektiği görüşleri ön plana çıkmıştır. Okul müdürlerinden bazılarının ise üniversite ile iyi ilişkiler kurdukları ve sınırlı ilişkiye sahip oldukları görülmüştür. Okul müdürleri okul-yerel yönetimlerle ilişkileriyle ilgili olarak yöneticilerin ikiye ayrıldığı yarısı destek alabildiğini ifade ederken yarısı ise destek alamadıkları yönünde görüşler ileri sürmüştür. Genel olarak okulların çevreyle ilişkilerinin sınırlı düzeyde ve bazı alanlarda iyi ve yeterli düzeyde iken bazı alanlarda geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Eksik ve geliştirilmesi gereken konularda yardım ve desteklerle geliştirilebileceği önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çevre, okul, ilişki, paydaş, veli, yerel yönetimler, öğretmen

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLOLAR DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Açık ve Sosyal Bir Sistem Olarak Okul	5
2.2. Okulda Çevre Faktörü.....	6
2.3. Okul-Çevre İlişkileri	6
2.4. Okul-Çevre İlişkilerinin Değişkenleri	10
2.4.1. Üst Kademe Yöneticileri.....	10
2.4.2. Okul Yöneticileri.....	10
2.4.3. Öğretmenler.....	12
2.4.4. Aileler.....	12
2.4.5. Akran Grupları	14
2.4.6. Kamuoyu.....	14
2.4.7. Baskı Grupları	15
2.5. İlgili Araştırmalar.....	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	18
3.1. Araştırmanın Modeli	18
3.2. Çalışma Grubu	18
3.3. Veri Toplama Aracı	19
3.4. Verilerin Toplanması	19
3.5. Verilerin Analizi	19
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR VE YORUMLAR	20
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	20
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	20
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	21
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	22
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	23
4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	24
4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	26
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	27
5.1. Tartışma ve Sonuç	27
5.2. Öneriler	29
KAYNAKÇA	30
EKLER	33
ÖZGEÇMİŞ	34

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Okul Müdürlerinin Demografik Özellikleri Dağılımı</i>	18
Tablo 4.1. <i>Okul Müdürlerinin Öğrenci-Öğretmen İlişkilerine Yönelik Görüşleri</i>	20
Tablo 4.2. <i>Okul Müdürlerinin Okul-Aile İlişkilerine Yönelik Görüşleri</i>	21
Tablo 4.3. <i>Okul Müdürlerinin Okul-Yerel Toplum İlişkilerine Yönelik Görüşleri</i>	22
Tablo 4.4. <i>Okul Müdürlerinin Okul-İş Dünyası İlişkilerine Yönelik Görüşleri</i>	23
Tablo 4.5. <i>Okul Müdürlerinin Okul-Üniversite İlişkilerine Yönelik Görüşleri</i>	25
Tablo 4.6. <i>Okul Müdürlerinin Okul-Yerel Yönetim İlişkilerine Yönelik Görüşleri</i>	26

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Eğitim sürecinin gerçekleştirildiği ve temel taşı okul olarak adlandırılabilir. Eğitimle bireye istendik davranışlar kazandırılmaya çalışılmaktadır. Okullarda eğitimle belirlenen amaç ve hedefler gerçekleştirilmeye çalışılır ve buna uygun ortam yaratılır. Okullar eğitimin genel ve özel hedeflerinin en iyi biçimde gerçekleştirilmeye çalışıldığı yapılandırılmış yerler olup belli kriterlere göre hizmet üretmektedir. Okullar hizmet üretirken çeşitli paydaşlarla bunu yapmaktadırlar. Bunlar öğrenci, öğretmen, yönetici, aile-çevre ve diğer baskı gruplarıdır. Bunun yanında fiziksel koşullar ve diğer unsurlar da okulları ve hizmetlerini etkilemektedir. Bunlarla ilişki düzeyinin iyi ve olumlu olması okulun amaçlarına ulaşmasında avantajlar sağlarken kötü olması durumunda da şikayet başta olmak üzere pek çok sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Okulun temel görevi, eğitim hizmeti üretmektir. İlk insandan itibaren eğitim gündeme gelmiş ve o zamandan bu zamana farklı metod ve yöntemlerle eğitim yapılmıştır. Bunun en önemli kanalı ise iletişimdir. İletişim ise günden güne gelişerek farklı bir boyuta ulaşmakta ve insanlarda artık eski okul tiplerini istemez hale gelmektedir. Gelişen teknolojiye ayak uydurmak, eğitimin seviyesini ve niteliğini arttırmak hedef olarak alınmaktadır. Bu sebeple etkili eğitim ve etkili okul kavramları ortaya çıkmaktadır (Balay, 2003).

Etkili okulların bu özelliğinin en önemli belirtisi okul-çevre ilişkilerinin çok iyi yapılandırılmış olmasıdır. Okul çevre ilişkilerinin iyi olması okulun çevre imkanlarından en üst düzeyde faydalanabilmesine olanak sağlar. Okulun çevresinde olan sosyal tesisler, işyerleri, diğer özel ve resmi kurumlarla iyi ilişkiler kurması okulun etkililiğini yakından etkilemektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Okulların çevreleriyle iyi ilişkiler kurmaları çocukların başarılı olmasında da son derece etkilidir. Bundan dolayı etkili okulların özellikleri şöyle özetlenebilir (Şişman ve Turan, 2005):

- Okulun işbirliği ve önerilere açıklık özelliği vardır.
- Okul yakın ve uzak paydaşlarıyla iletişim ve etkileşime açıktır.

- Başta veliler olmak üzere paydaşlar okula katkı sunarlar ve kararlara dahil olurlar.
- Okulun amaç ve hedeflerine ulaşmasında paydaşlarla uzlaşma ve işbirliği hakimdir.

Sağlıklı bir okul çevre ilişkisi için öncelikle saygı ortamı, ardından çevre analizi yapmak gerekmektedir. Çevre ile iletişim güçlü tutulduğunda etkili bir eğitim ve etkili bir okul ikliminden bahsedebiliriz. Çevrenin katkısı ve ilgisinin olduğu okul ortamlarında başarı ardından gelecektir. Çevrenin katkısını sağlayacak çevre ile iletişim kanalı kuracak kişiler ise öncelikle okul müdürleri, öğretmenler ve en önemlisi de öğrenciler gelmektedir.

Bu araştırma; okul yöneticilerinin sağlıklı okul çevre ilişkilerine yönelik görüşlerini ortaya koymaya çalışacaktır. Bu yüzden, okul müdürlerinin görüşleri oldukça önemlidir. Çünkü yöneticiler okul çevre ilişkisi konusunda eksikliklerinin her zaman farkında olmayabilir. Yöneticiler görevlerini yaparken çoğu zaman çevreyi görmezden gelebilmektedir. Okul müdürleri sağlıklı okul çevre ilişkisinin önemini tam anlamıyla idrak edebilirlerse ve bu yapılabilirse yöneticiler toplumu geleceğe hazırlayan etkili yöneticilik davranışlarını içselleştirmede daha başarılı olabilirler. Bu çalışma, okul yöneticilerinin bu yönde gelişmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

1.1.1 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi; “ okul müdürlerinin sağlıklı okul çevre ilişkilerine yönelik görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.1.2 Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. Okul müdürlerinin “öğrenci-öğretmen ilişkisine” yönelik görüşleri nelerdir?
2. Okul müdürlerinin “okul-aile ilişkisi” yönelik görüşleri nelerdir?
3. Okul müdürlerinin okul-yerel toplum ilişkisi yönelik görüşleri nelerdir?
4. Okul müdürlerinin okul-İş dünyası ilişkisi yönelik görüşleri nelerdir?
5. Okul müdürlerinin okul-üniversite ilişkisi yönelik görüşleri nelerdir?
6. Okul müdürlerinin okul-yerel yönetim ilişkisi yönelik görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

2023-2024 Eğitim öğretim yılında Denizli Pamukkale ilçesinde görev yapan okul ilköğretim yöneticilerinin sağlıklı okul-çevre ilişkilerinin okul müdürlerinin görüşlerine göre incelemektir. Böylelikle sağlıklı bir okul-çevre ilişkilerinin geliştirilebilmesi için yöneticilere ve araştırmacılara öneriler geliştirmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Her örgüt gibi okullarında amaçları vardır. Bunu gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yaparlar. Okulların amaçları MEB genel amaçlarına dayanmaktadır. Okullar ülkelerin ve devletlerin geleceğini inşa etmede aktör olacak çocukların yetişmesinde kritik önem sahiptir. Okulların bunu başarabilmesi için etkili okullar olabilmeleri gerekmektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Alan yazında da dile getirildiği üzere okulların amaçlarına ulaşması, okulların etkililiğini artırılması okul çevre uyumundan yani sağlıklı okul çevre ilişkisinden geçmektedir. Bu ilişkideki koordinatör ise okul müdürleridir.

Okulların amaçlarını gerçekleştirebilmelerinde okul müdürlerinin görevlerini en iyi biçimde yapmaları ve vizyoner olmaları gerekmektedir. Bu nedenle okul müdürlerinin okuldaki insan ve diğer kaynaklarını kullanırken okulun amaçları doğrultusunda işe koşmaları gerekmektedir. Okulların kendilerinden beklenen ve görevlerinin gereği olan eğitim hizmetini en iyi biçimde yerine getirme görevini yapmaları için çevre etkenlerini göz önünde bulundurmaları ve onlardan en üst biçimde yararlanmaları gerekmektedir. Bu araştırmada okulların çevresel faktörlerle ilişkilerinin ortaya konulması ve sağlıklı ilişkiler kurmalarına ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şöyledir.

- Araştırmaya katılan okul müdürleri görüşme sorularına gerçek görüşlerini aktarmışlardır.
- Görüşme soruları araştırmanın amacını ortaya çıkarabilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2023-2024 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ilçesinde okul müdürü olarak görev yapanların görüşleriyle sınırlıdır.

- Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış “Görüşme Formu” ile toplanan verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Etkili Okul: Öğrencilerin tümünü kapsayan ve hepsinin en iyi biçimde öğrenmesi için gerekli ortam ve şartları sağlanmasıdır (Arslan vd., 2006).

Okul Yöneticisi: Eğitimin en temel birimi okulları okulun amaçlarına göre yöneten okul müdürü e müdür yardımcısı unvanlı yöneticilerdir (Uluğ, 1985).

Yönetici: Örgütleri sevk ve idare eden yönetim pozisyonundaki yetkili lider ve yönetici unvanlı güç kullanabilen üsttür (Bursalıoğlu, 2011).

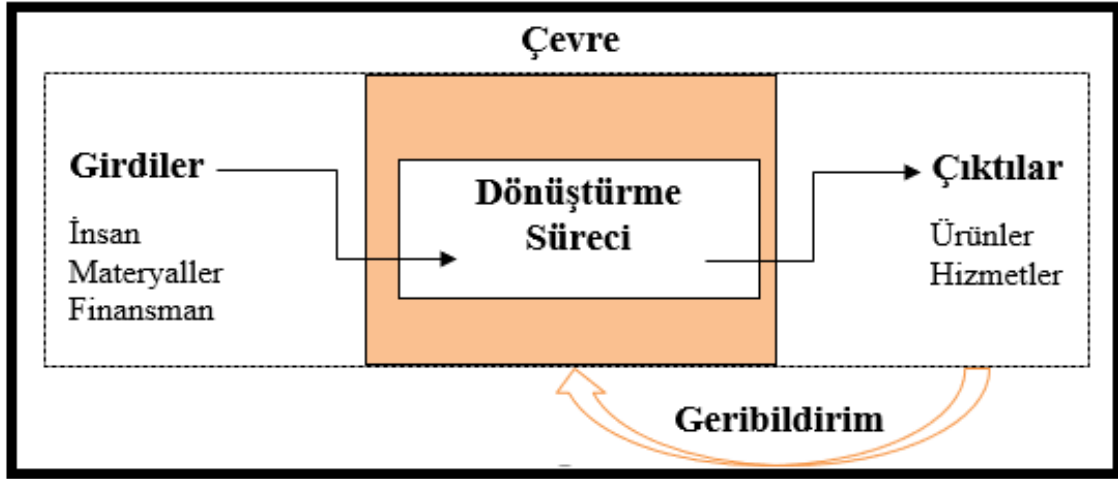
Çevre: Okulun dışındaki okulu etkileyen her türlü dış paydaşlardır.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, alan yazın taramasında ulaşılmış bilgilere ve bu konuda yapılmış ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Açık ve Sosyal Bir Sistem Olarak Okul

Açık sistemler, çevreleriyle etkileşim içinde olan sistemleri ifade eder. Açık sistem özelliklerine sahip kurumlar dış çevrelerinden girdiler alır, bir dönüşüm sürecinden geçer ve ardından çıktılar üretirler (Hoy ve Miskel, 2010). Öte yandan okullar, içinde buldukları toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmış kurumsal yapılardır. Çevrelerinden insan sermayesi, finansal destek ve öğrenci gibi kaynakların alıcısı olan okullar, toplumsal taleplerle uyumlu bir eğitim dönüşümüne girer ve ardından elde ettikleri sonuçları somut bir değer olarak yakın çevrelerine yayarlar. Sonuç olarak, içinde faaliyet gösterdikleri toplumun büyümesini ve sürekliliğini teşvik etmede çok önemli bir rol oynarlar. Bu özellik okulları açık bir sistem haline getirmektedir. Hoy ve Miskel (2010) çalışmalarında bu süreci Şekil 1'de gösterildiği gibi uygun bir şekilde tanımlamıştır.

Şekil 1: Açık Sistem Döngüsü (Hoy ve Miskel, 2010)

Sosyal sistemler açık sistemlerin niteliklerini sergilemelerine rağmen, birbiriyle bağlantılı bileşenlerden oluşurlar ve tüm sisteme hem katkıda bulunan hem de sistemden katkı alan eylemleri içerirler. Bu sosyal sistemler, insan bireyleri temeli üzerine inşa edilmiştir. Bireylerin kültürel çerçevesi ve kişisel değerleri, kolektif olarak oluşturdukları

sosyal sistemi doğrudan etkiler. Sosyal sistemler, belirli bir toplumda belirli hedefleri yerine getirmek amacıyla hayata geçirilir. Eğitim çabalarını kolaylaştırmak için toplum tarafından kurulan bu önemli sosyal sistemler arasında okul kurumunu buluyoruz.

2.2. Okulda Çevre Faktörü

Açık ve sosyal bir sistem olan okul, çeşitli faktörlerden etkilenir. Bu faktörler arasında çevre önemli bir yer tutar. Çevre, insanı etkileyen tüm sosyal, fiziksel, kimyasal ve biyolojik sistemleri kapsar (Yiğit, 2010). "Çevre" teriminin çok sayıda yorumu vardır. Bir nesneye veya olaya yakınlık, kuşatıcı çevre, dış sınırlar veya bir bireyin içinde bulunduğu toplumsal ortam anlamına gelebilir. Ayrıca, ortak bir ilgi alanını veya derneği paylaşan bireylerden oluşan bir kolektifi, yerel bir topluluğu veya biriyle kişisel bir bağı olanları ifade edebilir. Ayrıca, belirli bir birimden önce veya sonra gelen ve uyumlu bir alt grup oluşturan benzer nitelikteki birimleri de kapsar. Daha geniş bir bağlamda, bir şekli iki boyutlu bir düzlemde sınırlayan sınırlamanın yanı sıra, yaşamın ilerlemesinde etkili bir rol oynayan doğal, toplumsal ve kültürel dış unsurların bütünsel bir birleşimini ifade eder (TKD, 2023). Buna göre, herhangi bir varlıkla ilişkili unsurların tamamının söz konusu varlığın kuşatıcı ortamını oluşturduğu ileri sürülebilir. Bununla birlikte, "çevre" terimi çoğu zaman, özellikle doğal dünya ve bileşenlerine atıfta bulunmak için kullanılmaktadır. Çevrecilik ve şehir planlaması, çevrenin korunması, ekolojik bozulma, çevresel açmazlar ve çevre bilimi (ekoloji) gibi bağlamlarda "çevre" terimi, insanların doğal varlıklarını sürdürdükleri alanı ifade etmek için kullanılır. Bu alan içerisinde, sayısız botanik örnekle birlikte bir dizi farklı hayvan türü bir arada yaşamaktadır. İnsanlar bazen bu varlıklardan yararlanır, bazen onlara zarar verir, bazen de onları etkiler ve tüketir.

Okullar, çevreleriyle birlikte var olan ve ondan ayrı bir varlık olarak görülemeyecek kurumlardır. Okul, tüm çalışmalarını belirli bir çevre içinde yürütür. Dahası, okul, kendisini diğer kurumlardan ayıran ayırt edici özelliklere sahiptir. Okulun yakın çevresinde bulunan tüm resmi ve gayri resmi kuruluşlar rehberlik ve yönlendirme sağlar. Buna karşılık, okulun kendisi de bu kuruluşlar üzerinde bir etkiye sahiptir. Çeşitli çevresel etkiler toplumun farklı katmanlarından kaynaklanmakta ve okul içindeki faaliyetleri etkilemektedir. Okulun yapısı ve süreçleri, teknolojik gelişmeler ve bilgi toplumu, siyasi yapılar, yasal çerçeveler, toplumsal koşullar, kültürel değerler, ekonomik ve piyasa faktörlerinin yanı sıra toplumun nüfus ve demografik özelliklerinin etkilerine tabidir. Belirli bir bağlamda, çıkarları olan bireylerin dinamik birliktelikleri pedagojik

stratejilerin şekillendirilmesine önemli ölçüde katkıda bulunur. Örneğin, farklı ebeveynler, kamu fonlarına katkıda bulunanlar, ticari kuruluşların konsorsiyumları, politika yapıcılar ve değerlendirme kurumları, eğitim yönergeleri üzerinde önemli etkiye sahip olan bileşenlerden bazılarıdır (Hoy & Miskel, 2010).

Eğitim kurumlarının çevrelerinden edindikleri maddi ve manevi kaynaklar ile söz konusu çevrenin sosyoekonomik çerçevesi, okulların ve öğrencilerin başarılarına katkıda bulunan hayati unsurlardır. Bir öğrencinin varlığının önemli bir kısmı aile, okul ve toplumsal çevreye adanmıştır. Daha basit bir ifadeyle, bu üç temel alan öğrencilerin yaşamlarında büyük önem taşımaktadır. Okullar kadar aileler ve sosyal çevreler de çocukların eğitimi üzerinde kayda değer bir etkiye sahiptir (Şişman ve Turan, 2004). Okul ortamı, kurumun içyapısını olduğu kadar sunduğu hizmetlerin niteliğini de doğrudan etkilemektedir.

2.3. Okul-Çevre İlişkileri

Okullar, kendilerine has yapısal özellikleriyle, buldukları çevrede kendilerine özgü bir ambiyans oluştururlar. Her eğitim kurumu aynı anda iki paralel girişimden geçmelidir: dış etkilere maruz kalmak ve çevresindeki ortam üzerinde kendi etkisini göstermek. Okulun süregelen ve ileriye dönük çabaları, yakın çevresiyle girift bir etkileşim içinde gelişir. Okul-çevre ilişkilerinin geliştirilmesi, eğitim kurumlarının ilerlemesinde çok önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Çevresindeki değişim ve gelişmeleri dikkate almayan bir iyileştirme çabası, eğitim kurumunun ilerlemesine önemli bir katkı sağlamaz (Gül, 2011). Bir akademik kurumda, gelecek çağ için yeterli donanımına sahip başarılı öğrencilerin yetiştirilmesi, ancak okulun çevresi ve dış ortamın karşılıklı iletişim yoluyla uyum içinde çalışmasıyla gerçekleşebilir. Eğitim kurumu ile çevresi arasında sağlam bir bağ kurulamadığı takdirde, kurum içindeki eğitimin etkinliği azalır. Söz konusu durum, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumsuz bir etki yaratmaktadır (Kıncal, 2004).

Kaliteli ve verimli bir eğitim sistemi kurmak yalnızca okul ve sınıflardaki fiziksel düzenlemeler, kaynakların verimli kullanımı ve öğretim faaliyetlerinin sorunsuz bir şekilde yürütülmesiyle mümkün değildir. Etkili bir eğitim kurumunun oluşturulması ve sürdürülebilmesi için, okul içinde yöneticiler, öğretmenler ve öğrenciler gibi çeşitli grupların yanı sıra veliler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve üst düzey yöneticiler gibi daha geniş okul çevresi arasındaki iletişime öncelik verilmesi zorunludur (Eroğlu, 2011). Okullar yakın çevreleriyle sağlam bağlantılar geliştirmelidir, dolayısıyla

bu hedefi yerine getirmek için tasarlanmış bir örgütsel çerçevenin kurulması gerekir. Buna ek olarak, okulun tamamen gerçekliğin içinde olmasını ve tersine, gerçekliğin aktif olarak okula getirilmesini sağlamak için uygun hükümler konulmalıdır. Yerel çevresi içinde bir kültür merkezi olarak işlev gören okul, düzenlediği çeşitli etkinliklere çevresini de dahil ederek aktif bir şekilde çevresiyle ilişki kurmalı, böylece halkın katılımını teşvik etmeli ve bu çabaları daha geniş bir toplum için erişilebilir kılmalıdır.

Lowe tarafından önerilen "Toplum Okulu Modeli", okulun yıl boyunca toplumun tüm üyelerine erişilebilir olmasının önemini vurgulamakta ve böylece okulu toplum katılımlarının odak noktası olarak konumlandırmaktadır. Lowe, okulun sadece genç neslin değil, yaşlı bireylerin de çeşitli etkinliklere aktif olarak katıldığı bir alan olması gerektiğini savunmaktadır (Pehlivan, 2000). Toplumsal, kültürel ve ekonomik rollerini etkin bir şekilde yerine getirmek için, eğitim kurumunun toplumun gelişimi üzerinde önemli bir etki yaratması çok önemlidir. Bu katkı, okulun çevresiyle sorunsuz bir şekilde bütünleşmesini ve daha geniş bir toplumun desteğini almasını sağlamada hayati bir rol oynar. Sonuç olarak okul, hizmet ettiği toplum tarafından sosyal bir yükümlülükle görevlendirilmiştir. Dolayısıyla okul, amacını daha etkili bir şekilde yerine getirme ve kendisine yöneltilen talepleri karşılama becerisine sahip olur. Okul ve çevresi arasındaki bu alışverişler, okul-çevre bağlantılarına ilişkin meşruiyet ve saygınlığa katkıda bulunur (Aydın, 2005).

Dış çevreyle etkili bir şekilde sağlam bağlantılar kurmaktan sorumlu olan kişi okul yöneticisidir. Okul yönetimi, eğitimciler, aileler ve dış çevre arasında uyumlu bir işbirliğini teşvik etmek okul yöneticisinin görevidir. Bir dizi özel yetenek içinde, kavramsal yeteneğe sahip bir okul yöneticisi, içinde bulunduğu toplumda okulu oluşturan tüm bileşenler arasındaki etkileşimi algılama yeteneğine sahip olmalıdır. Ayrıca, bir eğitim lideri sıfatıyla, okul yöneticisinin, eğitim alanıyla farklı şekillerde ilişkili olan ve farklı beklentiler barındıran eğitimciler, personel, öğrenciler, veliler, yerel yetkililer, merkezi kuruluşlar ve politika yapıcılar dahil olmak üzere çeşitli varlıklarla bağlantılar kurması zorunludur. Ayrıca yönetici, yapıcı bir yaklaşımla bu beklentileri uyumlaştıran demokratik bir yönetim süreci yürütme becerisine sahip olmalıdır. Yiğit ve Bayraktar'a (2006) göre, eğitim yöneticisi çevresiyle ilişkilerini aşağıdaki dört ilke temelinde kurmalıdır;

1. Okul yöneticileri toplum ve çevrenin okuldan beklentilerini karşılamaya yönelik çalışmalar yapmalıdır.

2. Demokrasinin gereği olarak toplum ve çevrenin okulun çalışmalarını bilmesi ve öğrenmesinin hak olduğu bilinciyle hareket etmelidir.

3. Okul kuruluş amaç ve misyonuna göre istenen ve beklenen hizmeti sunmalıdır.

4. Toplum, çevre ve okul ilişkilerinde istek, ihtiyaç ve yarar faktörleri göz önüne alınmalıdır.

Öğretmenler, eğitim ve öğretim çabalarının başarıya ulaşmasında olağanüstü yetenekleri ve profesyonel becerileriyle büyük bir öneme sahip olduklarından, eğitim sistemi içinde çok önemli bir konuma sahiptirler. Ayrıca, okul ile dış çevresi arasındaki etkili iletişimin kolaylaştırılmasında çok önemli bir rol üstlenirler (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Eğitimcilerden talep edilen sorumluluklardaki çağdaş değişim ve onlara yüklenen toplumsal taleplerdeki hızlı büyümenin yanı sıra eğitim kurumları ve çevreleri arasında sağlam bağlantıların geliştirilmesi, öğretmenlerin uzmanlık sahibi bireyler olarak yetiştirilmesini gerektirmektedir (Gökçe, 2000). Öğretmenlerin yetiştirilmesi sürecinde, eğitimcilerin mesleki gelişimini artıracak belirli konular kabul edilmiştir. Bu konular üç ana bölüme ayrılır: mesleki bilgi, mesleki beceriler ve tutum ve değerler; bunların hepsi öğretmenlerin mesleki yeteneklerini geliştirmeyi amaçlar (MEB, 2017). Tutum ve ilkeler alanının iletişim ve işbirliğine ilişkin bölümünde, eğitimcilere öğrenciler, meslektaşlar, aileler ve eğitimin diğer paydaşları arasında etkili iletişim ve işbirliği kurmaları tavsiye edilmektedir. Bu çerçevede eğitimciler, eğitim kurumunun içinde bulunduğu çevrenin doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerinin bilincinde olmalı, çevrenin önemli sorunlarına karşı duyarlılık göstermeli ve bunları pedagojik sürece dahil etmelidir. Aynı zamanda, hem kurumun hem de öğrencilerin ilerlemesini sağlamak için mevcut tüm çevresel fırsatları etkin bir şekilde kullanmalı ve bu konuda okul yönetimi ve çevre ile aktif bir şekilde işbirliği yapmalıdırlar.

Milli Eğitim Temel Kanunu, eğitim kurumlarının okullar, yöneticiler ve öğretmenler ile bünyelerinde faaliyet gösteren okul-aile birlikleri arasında kapsamlı ve etkili bir bağlantı kurmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlantı, eğitim kurumlarının amaçlarına ulaşmasına katkıda bulunmaya ve okullar ile aileler arasında işbirliğini sağlamaya hizmet eder (MEB, 1973). Bu ilişkinin önemi, yalnızca toplumun okula yönelik desteğini ve memnuniyetini artırma yeteneğinde değil, aynı zamanda okulun topluma karşı şeffaflığını, hesap verebilirliğini ve açıklığını teşvik etme kapasitesinde yatmaktadır (Çalık, 2007).

2.4. Okul-Çevre İlişkilerinin Değişkenleri

Bir eğitim kurumu ile çevresindeki ekosistem arasındaki bağ üzerinde avantajlı ya da dezavantajlı etkide bulunan çok sayıda faktör vardır. Bu faktörler üst düzey yöneticiler, okul yöneticileri, eğitimciler, veliler, akran kolektifleri, kamuoyu duyarlılığı ve savunucu örgütler gibi bireyleri kapsamaktadır (Yiğit ve Bayrakdar, 2006).

2.4.1. Üst Kademe Yöneticileri

Bir kurumun yönetimi, üst düzey yöneticilerin sahip olduğu yönetim felsefesi, yetenekleri, bilgi birikimi ve uzmanlığına bağlı olarak değişkenlik gösterir. Kuruluşlarda uygulanan yönetim yaklaşımı, çalışanların yaşam tarzlarını ve iş performanslarını önemli ölçüde etkilemektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). İnsan yeteneklerinin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve enerjilerinin önemli bir bölümünün etkin bir şekilde kuruma kanalize edilmesi ancak demokratik ortamlarda ve insan ihtiyaçlarına duyarlı bir yönetim anlayışıyla mümkün olabilir (Yüksel, 2000). Üst düzey yöneticiler, eğitim kurumlarının hedeflerine ulaşması için eğitim kurumu yöneticilerine ve personeline gerekli desteği sağlamalı ve eğitimin standardını yükseltmek amacıyla araştırma sonuçlarını eğitim kurumu yöneticilerine ve eğitimcilere yaymalıdır. Üst düzey yöneticiler eğitimle ilgili bilgi ve verileri kullanmalı, kendi alanlarındaki gelişmeleri takip etmeli ve empatik bir metodoloji benimsemelidir.

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı, danışma ve denetim birimlerinin yanı sıra merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatlarından oluşmaktadır. Bu örgütsel yapı, yetki ve pozisyonların dağılımını düzenleyen hiyerarşik bir sistemle bürokratik bir nitelik göstermektedir. Türk Milli Eğitim Sistemi'nin örgütsel yapısının merkezîyetçi niteliği nedeniyle, taşra yönetimleri insan gücü kullanımı ve yönetim biçimleri açısından merkezi örgüte uymak zorundadır (Açıkalin, 2000). Eğitime yön veren milli, ahlaki ve insani değerlerin oluşturulması merkezi yönetimin sorumluluğunda olup, bu değerlerin uygulanması taşraya bırakılmıştır. Merkez teşkilatındaki bürokrat sayısının azaltılmasına ihtiyaç vardır (Gül, 2009).

2.4.2. Okul Yöneticileri

Sosyal ve açık bir varlık olan okul, önceden belirlenmiş eğitim amaçlarına uygun olarak öğrencilerin davranışlarını değiştirmeleri ya da yeni davranışlar kazanmaları için fırsatlar hazırlayan ve sunan bir sistem olarak işlev görür (Başaran, 1993). Okulun amaçlarını gerçekleştirmekle görevli kişi, mevcut yasa ve yönetmeliklere uygun olarak

mevcut maddi ve maddi olmayan kaynakları kullanan okul yöneticisidir. Eğitim kurumlarının yetkin bir şekilde yönetilmesi, en uygun fiziksel koşulların sağlanması, ekip çalışmasının teşvik edilmesi, dış faktörlerle sürekli iletişimin geliştirilmesi ve öğrencilerin ihtiyaçlarına öncelik verilmesi talebi göz önüne alındığında, okul yöneticilerinin rolü son derece önemli hale gelmektedir. Bu bağlamda, okul yöneticilerinin okul yönetimi ilke ve prosedürleri hakkında kapsamlı bir anlayışa sahip olmaları, kapsamlı bir eğitimden geçmeleri ve akademik bir geçmişe sahip olmaları gerekmektedir.

Eğitim kurumlarının taleplerini karşılamak için ayrılan mali kaynakların yetersizliği, öğrenci/öğretmen oranının orantısız derecede yüksek olması ve destek personelinin yokluğu, okul yöneticilerinin yeteneklerini sergilemelerini engellemekte ve etkinliklerini azaltmaktadır. Sonuç olarak, bir okul müdürü zamanının önemli bir kısmını eğitimle ilgili konulara ayırmakta zorlanmaktadır. Dahası, eğitim yöneticilerinin seçiminde siyasi otoritenin etkinliği, yetenekli okul yöneticilerinin katılımını engellemektedir. Bununla birlikte, sayısız zorluk ve yetersizliklere rağmen, eğitim kurumları usta idari liderlerin varlığı sayesinde hedeflerine ulaşabilmektedir.

Can'a göre okul yöneticisi (Can, 2002):

- Çevre-okul ilişkilerini yönlendirir ve okula katkı ve katılımları alabilir
- Okuldaki iletişimlerini yönlendirebilir, bütün paydaşlarla etkili iletişim ve etkileşim sağlar.
- Okulda güvenilen ve güven veren bir kişi olarak güvenli çalışma ortamı sağlar.
- Okuldaki formal ve informal grupları okulun amaçlarını gerçekleştirmede kullanabilir.

Okul-çevre ilişkilerini en iyi biçimde saptamak için okul yöneticilerinin görevleri şunlardır (Aydın, 2004):

- Çevrenin gelişmesine katkı sağlama
- Çevrenin ihtiyacı olan eğitimlerin saptanması
- Öğretim müfredatının değerlendirilmesi
- Çevrenin okula ve eğitime desteklerinin sağlanması
- Diğer paydaşların katkı ve desteklerinin alınmaya çalışılması
- Çevre etkilerinin eğitim ve okula katkısının sağlanmaya çalışılması
- Okul-çevre ilişkisinin güçlendirilmesi
- Çevre katkısının maksimum düzeye çıkarılması için çalışmalar yapılması
- Okula destek sağlamak için okulun eğitim yaklaşımlarının ve hedeflerinin ortaya konması ve destek istenmesi

2.4.3. Öğretmenler

Öğretmenler, öğrencilere istenen davranışları aşlamaktan ve çevresel gelişimi teşvik etmekten sorumlu oldukları için okulun hedeflerinin gerçekleştirilmesinde çok önemli bir rol oynarlar. Özellikle kırsal bölgelerde, eğitimciler lider ve rehber rolünü üstlenerek, bireyleri devletin ekonomik ve sosyal peyzajındaki çeşitli dinamikler ve olaylar hakkında bir anlayışla donatırlar. Bireylerin refahını artırmada kendi kişisel deneyimleri aracılığıyla örnek teşkil etmenin yanı sıra, hem eğitim kurumu içinde hem de sınırlarının ötesinde bilgi aktararak toplumsal bir savunucu işlevini yerine getirir (Gündüz, 2003). Öğretmenlerin hem eğitim hem de kurumsal alanda sorumlulukları vardır. Eğitim alanında, öğretmenlerden çevresel kalkınmayı teşvik eden faaliyetlere aktif olarak katılmaları, kamu hizmetine güçlü bir bağlılık göstermeleri ve ahlaki ilkeleri desteklemeleri beklenmektedir. Ayrıca, okul ortamında, öğretmenler öğrencilerine bilgi aktarımında çok önemli bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak, öğrencilerinde toplum tarafından çok değer verilen dönüştürücü değişimleri kolaylaştırırlar. Özünde, öğretmenler sadece bilgi aktarıcıları ve öğrencilerinde arzu edilen davranış değişiklikleri için katalizörler değildir; aynı zamanda uygun iletişim becerileri, uygun kıyafetler ve kişisel gelişime adanmışlığı somutlaştırarak eğitim ortamının ilerlemesine katkıda bulunan örnekler olarak hizmet ederler. Gürkan ve diğerlerine (2004) göre, eğitimcilerin okul, aile ve toplum arasındaki bağlantılar konusunda sahip olmaları gereken uzmanlık alanları şöyle özetlenebilir: Çevreyi tanıma, çevre olanaklarından yararlanma, okulu bir kültür merkezi olarak görme, aileyi tanıma ve ailelerle ilişkilerde tarafsız olma ve aile katılımı ve iş birliği sağlama. Okulda sunulan eğitim hizmetlerinde kalite ve nitelik öğretmenin bu konudaki becerileri ile yakından ilişkilidir. Bu konuda öğretmen kendi kalite ve niteliğinin üstünde hizmet kalitesi üretmeyeceği ileri sürülmektedir (Şişman, 1999).

2.4.4. Aileler

Toplumun en temel birimi olarak kabul edilen aile, içinde yer aldığı daha geniş toplumsal yapının özelliklerine ve niteliklerine sahiptir, dolayısıyla hakim kültürel normların bir yansıması olarak hizmet eder. Önemli bir çevre olarak aile, çocuğun sosyalleşme süreci üzerinde olumlu ya da olumsuz etkiler yaratabildiğinden, bireylerin eğitim kazanımlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Gerçekten de, aile ortamında çocuğa karşı sergilenen etkileşim ve davranışlar, çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde ve

yaşamının her aşamasında sosyal ve bilişsel gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Yaylacı, 1999). Eğitim, yalnızca eğitim kurumunun sınırları ile sınırlı değildir. Çocukların yaşamları boyunca sergiledikleri davranışların çoğu, eğitimlerinin ilk yıllarında aile ortamında aşılanır. Aile birimi, okul dışında da son derece etkili bir ortam olarak eğitim sürecine önemli ölçüde katkıda bulunur. Bu önem, çocuk örgün eğitime başladığında da azalmaz. Sonuç olarak, etkili bir eğitim için eğitim kurumu ile aile arasında sağlam ve karşılıklı yarar sağlayan bir ilişki kurulması zorunlu hale gelmektedir (Erdoğan, 2000). Ailelerin eğitim kurumlarına katılımı, demokratik sistemlerin kurulması için bir ön koşuldur. Demokratik toplumların geliştirilmesi amacıyla, aileler okulların işleyişinde sorumluluk üstlenmelidir. Böylece, eğitim kurumlarını etkileyebilecek iç ve dış etkenlerin olumsuz etkileri azalacaktır. Çocukların yetiştirilmesinde ve sosyalleşmesinde okulun ve ailenin önemini vurgulayan teoriler giderek artmaktadır. Çok sayıda akademisyen, okullar ve aileler arasında güçlü bağlar kurulmasının gerekliliğini vurgulamaktadır (Yaylacı, 1999).

Türkiye'de okullar ve aileler arasındaki işbirliğini içeren faaliyetlerin yürütülmesi İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde belirtilen hükümlere bağlıdır. Sonuç olarak, okul ve yakın çevresi arasında uyumlu bir ilişki geliştirmek amacıyla okullar ve veliler arasında dernekler ve sınıf birlikleri kurulması yönünde bir karara varılmıştır (MEB: 2003).

Okul Aile Birliklerinin görev ve yetkileri, Milli Eğitim Bakanlığı Yönetmeliği'nde belirtildiği gibi, çeşitli yönleri kapsamaktadır. Bunlar arasında, eğitim kurumları ve aileler arasında uyumlu bir bütünleşmeyi kolaylaştırmak, veliler ve okullar arasında etkili iletişim ve işbirliğini teşvik etmek, eğitimin kalitesini artırmaya yönelik girişimleri desteklemek, maddi kısıtlamalarla karşılaşan öğrencilere gerekli desteği sağlamak ve okula maddi katkıda bulunmak yer almaktadır (MEB: 2005). Toplumdaki iş bölümü ne kadar genişlerse genişlesin ya da eğitim teknolojisi ne kadar ilerlerse ilerlesin, çocukların eğitiminde birincil sorumluluk aileye aittir. Okulların ve diğer kurumların bu konudaki rolü ailenin rolüne göre ikincildir ve ailenin çabalarını tamamlamaya hizmet eder. Hiçbir kurum, bir çocuğa biçimlenme yıllarında çok önemli olan sevgi, güven, değerler ve besleyici aile ortamını aile birimi kadar sağlayamaz (Alıcıgüzel, 1999).

2.4.5. Akran Grupları

Akran grupları, çocuğun yakın çevresini şekillendiren ve bireyselliklerinin gelişiminde önemli etkiye sahip olan topluluklardır. Bu kümeler tüm yaş dilimlerinde

mevcuttur. Akran gruplarının üstlendiği roller olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ayrı grupta toplanabilir (Tezcan, 1999).

Olumlu işlevleri: öğrencinin sosyalleşmesini sağlar, vefat, cesaret duygularını güçlendirir. Deneyimleme, toplumda konuşulması hoş olmayan konuların konuşulması ve daha özgür bir yaşam ve ifade ortamı sağlar. Hoş vakit geçirme, kabul görme, prestij sağlama, cinsel rolleri öğrenme, toplumsal değerleri öğrenme ve yaşama ile yaşamın ileriki dönemlerinde bunları aktarma gibi olumlu fonksiyonları bulunmaktadır.

Olumsuz işlevleri: Anti demokratik, egoist ve ben merkezci davranışlar nedeniyle olumsuz rol modeller alma, gruba kabul edilmeyenlerde oluşan dışlanmışlık ve yalnızlık ile asosyal davranışlar istenmeyen ve olumsuz davranışlar olarak görülebilir.

Akran gruplarının zıt rolleri incelendiğinde, olumlu işlevlerin daha fazla ön plana çıktığı görülmektedir. Ebeveynlerin ve eğitimcilerin akran gruplarının avantajlı yönlerine öncelik vermeleri ve çocuklarında bu tür eğilimleri teşvik etmeleri çok önemlidir. Bununla birlikte, bu teşvik yakından izlenmeli ve düzenlenmelidir. Tezcan (1999: 181), dört çeşit akran grubundan bahsetmektedir. Bunlar: Oyun grupları, klikler, çeteler, özentî gruplarıdır.

2.4.6. Kamuoyu

Kamuoyu, toplumsal alandaki bireylerin herhangi bir konu veya durumla ilgili biliş ve bakış açıları olarak nitelendirilebilir. Kamuoyu duyarlılığı, resmi kurumlar tarafından sürdürülen otoriter güce karşı toplum tarafından kullanılan gayri resmi otoriteyi temsil eder (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Kamuoyu oluşturma süreci çeşitli unsurların bir araya gelmesiyle ortaya çıkar. Toplum liderlerinin, siyasi ve dini figürlerin, bunların temsilcilerinin, örgütlü kolektiflerin, yazılı ve görsel medya kuruluşlarının ve bireyler arası bağlantıların katılımı kamuoyunun şekillenmesine önemli ölçüde katkıda bulunur.

Kamuoyu baskısı çeşitli sistemlerin şekillendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Yaygın doğası göz önüne alındığında, kamuoyu duyarlılığı okullar da dahil olmak üzere eğitim kurumları üzerinde etki yaratma kapasitesine sahiptir. Ulusal veya bölgesel görsel ve yazılı medyanın, siyasi figürlerin ve bir okulun bulunduğu bölgedeki saygın bireylerin kolektif gücü, eğitimle ilgili konularda kamuoyunu önemli ölçüde etkileyebilir. Okul yöneticisi çok çeşitli ve etkili yeteneklere sahip olmalıdır. Okul yöneticisi, çevresinin demokratikleşmesini teşvik etmenin yanı sıra, tüm bireylere adil bir şekilde başkanlık etmeli ve sorumlu ve ilkeli bir savunucu rolünü benimsemelidir.

Yöneticinin uygunsuz davranışlarda bulunması halinde, çevrenin okul hakkında olumsuz bir kamuoyu algısı geliştirmesi olasıdır. Sonuç olarak, okul çevresine karşı ne kadar anlayışlı olursa, kendisine yöneltilen olumsuz duyguları izlemek için de o kadar donanımlı olur.

2.4.7. Baskı Grupları

Baskı grupları, kendi çıkarlarını savunmak için toplumdaki farklı sosyal güçleri kasıtlı olarak harekete geçiren çeşitli gruplar olarak nitelendirilebilir. Bu gruplar hükümetle birlikte karar alma sürecine katılarak kitlelerin gerçek iradesini şekillendirir ve hükümete meşruiyet kazandırır. Baskı gruplarının kurulması ekonomik, etik, dini, ırksal ve diğer hususlar gibi faktörlerden etkilenir. Baskı gruplarının birincil amacı, çıkarlarını ilerletmek için en uygun ortamı yaratmaktır. Bu gruplar amaçlarına ulaşmak için kitle iletişim araçları da dahil olmak üzere yazılı ve görsel medya gibi çeşitli iletişim araçlarını kullanırlar. Bu grupların etkinliği, temsil ettikleri kitlenin büyüklüğü ile doğru orantılıdır. Baskı gruplarının etkinliğini artıran bir diğer faktör de mali güçleridir. Mali kaynakların önemi, bilgi yayma ve propaganda çabalarına olan katkılarında yatmaktadır. Sonuç olarak, baskı grubunu oluşturan üyeler yüksek sosyal statüye sahip bireylerse, grubun etkinliği daha da artar. Baskı grupları tipik olarak bireyler üzerinde etki yaratmak için ikna, rüşvet, tehdit, sabotaj ve kolektif eylem gibi çeşitli taktikler kullanırlar (Aktan, 1993).

Okullar, aileler, işletmeler, dini kurumlar, siyasi partiler ve sivil toplum örgütleri gibi çeşitli baskı gruplarının etkisi altındadır. Bu oluşumlar okul yöneticileri, eğitimciler, destek personeli veya veliler üzerinde baskı kurma kapasitesine sahiptir. Okul yöneticisi, baskı gruplarının önemsiz ve mesleğinin ahlaki ilkeleriyle bağdaşmayan talepleriyle karşılaştığında kararlılığını yitirmemelidir. Eğitim alanı, eğitimin amaçları ve bunların düzenlenmesine ilişkin sağlam bir felsefeye sahip değilse, bu grupların etkisine dayanamayacaktır (Bursalıoğlu, 2011). Baskı grupları farklı tür ve yapılarda olabilmektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Okul ölçeğinde bunlar şöyle ayrılabilir: Velilerin baskıları, ticari kuruluşların baskıları, siyasi otorite gruplarının baskıları ve bürokratik baskılardır.

2.5. İlgili Araştırmalar

Öztürk (2009) çalışmasında Sosyal Bilgiler eğitimcilerinin mesleki yeterliliklerine ilişkin görüşlerini ve öz değerlendirmelerini topladığı bir araştırma yürütmüştür. Öztürk, araştırmasında pedagojik mesleğe ilişkin altı uzmanlık alanını incelemiştir. Bu uzmanlık

alanlarından biri olan okul, aile ve toplum ilişkileri ile ilgili olarak Öztürk, eğitimcilerin bu alanın büyük önem taşıdığını düşündüklerini ve ayrıca bu alanın, kendilerini yetkinlik açısından eksik olarak algıladıkları en önemli üçüncü alan olduğunu belirttiklerini ifade etmiştir.

Çalışkan (2004) tarafından Nevşehir ilinde okul ve çevre arasındaki etkili ilişkinin okul yöneticileri açısından ortaya çıkarılması amacıyla yapılan araştırmada 220 yöneticiye bir anket uygulanmıştır. Bu anketten elde edilen veriler analiz edilmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır: Görev süresi daha uzun olan yöneticilerin, genç meslektaşlarına kıyasla aileler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer çevresel faktörlerle iletişim kurma konusunda daha üstün becerilere sahip oldukları görülmüştür. Sonuç olarak, bu durum toplumun okula katılımını ve desteğini kolaylaştırmış ve nihayetinde eğitim kurumunun etkinliğini artırmıştır. Evli okul yöneticilerinin bekâr meslektaşlarına kıyasla çevrelerinden daha fazla ilgi gördükleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca, ön lisans derecesine sahip yöneticiler, lisans ve lisansüstü derecelerine sahip yöneticilere kıyasla okul aile birlikleri, sivil toplum kuruluşları ve diğer çevresel etkilerle etkileşimlerde daha yüksek katılım sergilemiş, ancak okulun önemli karar alma süreçlerine daha az katılım göstermişlerdir.

Yapılan çalışmalarda daha çok öğretmen aile okul ilişkileri ve okul çevre ilişkileri nicel olarak araştırılmıştır. Bu çalışmada okul çevre ilişkileri nitel olarak ve okul müdürlerinin bakış açısıyla değerlendirileceğinden önceki çalışmalardan farklıdır. Bu durum okul yönetimi ve yöneticileri açısından olay ve durumlara yaklaşımla önemli deneyimleri bilmesine ve farkındalıklarının artmasına katkı sağlayacaktır.

Çalık, (2007) çalışmasında ailelerin eğitim kurumlarının operasyonel süreçlerine ve çevre ile ilgili etkinliklere dahil edilmesinin gerekçelerini şöyle sıralamaktadır: Velilerin çocuklarının sorumluluklarını uzun vadede almaları ve eğitim süreçlerinde aktif rol almaları, öğrencilerin akademik başarılarında ailenin belirleyici etken olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında veli katılımlarının demokrasinin ve katılımcı yönetimin gereği olarak okulun önemli bir parçası olduğu vurgulanmıştır.

Aydın (2005) okul çevre ilişkilerinde okul-aile işbirliğinin önemini vurgulamaktadır. Okul aile işbirliği ve ilişkilerinin iyi olması için etkinliklerde ailelerin sürece katılmalarının sağlanması, ailelerin teşvik edilmesi, yeterli zaman verilmesi ve iyi ilişkiler kurulması önerilmiştir. Okul ile ailelerin olumlu ilişkiler kurması ve görüşmeler yapması, ailelerin okul etkinlikleri ve etkinliklerinden yararlanma fırsatları sunulması ve ailelerin okul yararına faaliyetler yapması ve maddi destek sunması gerektiği

belirtilmiştir. Okullardaki toplantı vb. etkinliklerin çalışan ailelerin de iştirak edebileceği şekilde ayarlanması, okula yardım ve katkı sunan velilerin ödüllendirilmesi ve ailelerin eğitimleri ve gelişimlerine destek olunması gibi öneriler ileri sürülerek okul çevre ve özellikle okul-aile ilişkilerinin geliştirilmesi önerilmiştir.

Aslanargun (2007) çalışmasında eğitim kurumunun hem içinde hem de dışında, öğrencilerin skolastik başarılarının artmasında önemli bir etkiye sahip olan çok sayıda faktör bulunduğunu belirtmektedir. Okul ortamında bu faktörlerin eğitim kurumu tarafından sunulan somut, toplumsal ve kültürel beklentileri kapsadığını belirtmiştir. Buna karşılık, bir dış faktör olarak aile birimi, çocukların sosyal ve entelektüel kazanımları üzerinde önemli etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Yiğit (2010) çalışmasında hedeflerini dış çevreyle uyumlu hale getiren okulları komşu kurumlardan yardım alarak kalibrelerini artırma potansiyeline sahip okullar olarak nitelendirmektedir. Bunun yanında eğitim alanında büyük öneme sahip olan çevre boyutunu ihmal eden bir okulun, eğitim alanında istenen sonuçları elde edememesi kaçınılmaz kötü son olarak görmektedir.

Şişman ve Turan (2005) başarılı okulların özelliklerini okul çevresi ile etkileşimleri ve veli katılımı ile ilişkili olarak şöyle sıralamaktadır. Okullar topluma açık olmalı ve sürekli işbirliği yapabilmelidir. Veliler önemli bir paydaş olarak okul ve öğretmenlerle sürekli işbirliği içinde olmalıdır. Okul çevre ilişkilerimde paydaş pozisyonunda olanların okulla sürekli işbirliği içinde olmaları ve okula destek sağlamaları gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine kullanılan istatistiksel işlemler” yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel desenlerinden durum çalışması ile araştırma yapılmıştır. Durum çalışmaları “güncel bir olgunun gerçek yaşamda görgün araştırma yöntemi” olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Durum çalışmalarında var olan bir durumla ilgili sonuçların ortaya çıkarılması amaçlanır. Bununla birlikte nitel durum çalışmalarında bir durum ya da durumlar derinlemesine araştırılır. Bu çalışmada da mevcut durumla ilgili derinlemesine görüşme yapılarak durum tespiti yapılması amaçlanmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 Eğitim yılında Denizli Pamukkale ilçesinde görev yapan okul müdürlerinden oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubu olarak “seçkisiz örnekleme” yöntemiyle seçilen 10 okul müdürüne ulaşılarak görüşme yapılmak suretiyle veri toplanmıştır. Görüşmeye katılan ve araştırmaya katkı sunan okul müdürlerinin demografik özellikleri dağılımı Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Okul Müdürlerinin Demografik Özellikleri Dağılımı

Cinsiyetiniz	Yaş	Kıdem	Eğitim düzeyi	Bu okuldaki hizmet süresi	İlçe
Erkek	52	28	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	52	31	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	45	20	Lisans	4-5 yıl	Pamukkale
Kadın	48	25	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	50	20	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	32	10	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	51	25	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	46	22	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	48	22	Lisans	6-8 yıl	Pamukkale
Erkek	45	23	Lisansüstü	4-5 yıl	Pamukkale

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi kadın okul müdürü sayısının n=6 olduğu görülürken erkek okul müdürü n=4’tür. Araştırmaya katılan okul müdürlerinin büyük kısmının

erkeklerden oluştuğu söylenebilir. Okul müdürlerinin 32 ile 52 yaş aralığında oldukları görülmektedir. Okul müdürlerini kıdemlerinin 10 yıl ile 31 yıl aralığında olduğu görülmüştür. Okul müdürlerinin n=9'u lisans mezunu iken n=1'i lisansüstü mezundur. Okul müdürlerinin buldukları okulda 6-8 yıl arasında çalışanlar n=8 iken 4-5 yıl çalışanlar n=2'dir. Okul müdürlerinin tamamının Pamukkale ilçesindeki okullarda çalıştıkları görülmüştür.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen gözlem formuyla toplanmıştır. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde okul yöneticilerine ait "Cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim düzeyi, mevcut okulda çalışılan süre ve görev yapılan ilçe olmak üzere 6 sorunun olduğu Kişisel Bilgi Formu yer almaktadır.

İkinci bölümde araştırmacının literatür taraması ve uzman görüşü olarak oluşturduğu görüşme formu yer almaktadır. Görüşme sorular alanında uzman akademisyen görüşü alındıktan sonra son şekli verilerek 2 okul müdüründe pilot uygulama yapılmıştır. Soruların açık, anlaşılır ve uygulanabilir olduğu görülmüştür.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında 10 okul müdürü ile görüşülmüştür. Görüşmelerde istekli gönüllü olanlarla görüşülerek veriler toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizleri ve çözümlenmeleri içerik analizi yöntemiyle yapılmıştır. İçerik analizinde veriler tanımlanır ve içindeki gerçekler saptanmaya çalışılır. İçerik analizinde benzer veriler gruplanır temalar halinde ve kavramlar biçiminde mantıklı e anlaşılabilir şekilde okuyucuya sunulur. İçerik analizinde verilerin açıklanması ve belli kavramlarla ilişkilerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016)

Analizlerde ve çalışmada KVKK'ya göre okul yöneticilerinin ad ve soyad ve okul bilgileri verilmemiş ve gizli tutularak görüşmeciler görüşme sırasına göre (1, 2, 3,) şeklinde verilen numaralarla ifade edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde verilerin analiziyle ulaşılan bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Araştırmada 6 alt problem belirlenmiş ve veriler bu doğrultuda toplanmıştır. Toplanan verilerin analiz sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda ve ilerleyen sayfalarda verilmiştir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “ okul müdürlerinin “öğrenci-öğretmen ilişkisine” yönelik görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Okul müdürlerinin öğrenci-öğretmen ilişkilerine ilişkin görüşlerinin analiz edilerek bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Okul Müdürlerinin Öğrenci-Öğretmen İlişkilerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	f	
Öğrenci-öğretmen ilişkileri	<i>Bazı sorunlar olabilmektedir</i>	4	2, 4, 5, 8
	<i>İyi düzeyde</i>	5	1, 3, 6, 7, 9
	<i>Düzeyle</i>	1	10

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin öğrenci-öğretmen ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Bazı sorunlar olabilmektedir*”, “*İyi düzeyde*” ve “*Düzeyle*” kodları ile verilmiştir. Okul müdürlerinin görüşleri aşağıda doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Okul müdürlerinden öğrenci-öğretmen ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Bazı sorunlar olabilmektedir*” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Öğretmen öğrenci ilişkileri zaman zaman sorunlar yaşasa da ilişkileri düzenlemek için çeşitli aktiviteler yapılmaktadır. Veli öğretmen öğrenci arasında bağ güçlendirmeye yönelik görüşmeler aile ziyaretleri yapılmaktadır çocuğun eğitim öğretiminden uzaklaşmasına sebep olmakta veliyi de dahil ederek bir ara yol bulunması gerekmektedir. (Görüşmeci: 2)

Okulumuzda elbette bazı sorunlar yaşanmaktadır ancak sağlam bir veli öğrenci işbirliği ile üstesinden geliyoruz Burada en kritik nokta iletişimin kuvvetli olmasıdır öğretmenlerin yaşananlardan en az düzeyde etkilenmeleri için elinden geleni yaptığını düşünüyorum (Görüşmeci: 4)

Okulumuzdaki öğretmenler öğrencileri için çok özverili davranmaktadır sadece yabancı uyruklu öğrencilerle dil ve kültürel anlamda sıkıntılar yaşanmaktadır (Görüşmeci: 5)

Küçük yaş grupları ile çalıştığımız için öğrencilerle aramızda sevgiye dayalı bir ilişki vardır zaman zaman Küçük boyutlu sorunlar yaşanabilmektedir sınıfların aşırı kalabalık olmalarından dolayı sorunları çözmek zaman alarak öğretmenlerin performansını düşürebilir (Görüşmeci: 8)

Okul müdürlerinden öğrenci-öğretmen ilişkilerine ilişkin görüşleri “İyi düzeyde” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okulumuzdaki öğretmen öğrenci ilişkisi iyidir çok ciddi sorunlar yaşanmamaktadır (Görüşmeci: 1)

Öğrencilerin algılama problemleri vardır öğrenci anlamadığı için birçok şeyde zorlanmaktadır öğretmen yöntemlerinde özverili çalışmalar yapmakta veli desteği sağlanmaktadır (Görüşmeci: 3)

Okulumuzdaki öğretmen öğrenci ilişkilerinde herhangi bir sorun yaşanmamaktadır bazı öğrencilerin bilişsel düzeyleri sonucunda öğretmenlerin performansı etkilenebiliyor öğretmenlerimiz eğitim öğretim sürecinde çaba gösterip eğitim öğretim etkinliklerini çeşitlendiriyorlar (Görüşmeci: 6)

Akademik olarak düşük orta seviyede ilerlemektedir öğretmenler seviyelerini yukarıya çekmek için değişik öğretim metodları kullanmaktadır bu durum akademik olarak yavaş ilerlemeye sebep olmaktadır. Çok sorun yaşanmıyor. (Görüşmeci: 7)

Öğretmen öğrenci ilişkilerinde genel anlamda bir sorun yaşanmamaktadır yaşanan sorunlar hem öğrenciyi hem öğretmeni olumsuz etkiler motive olamazlar bu ilişkinin geliştirilebilmesi için iki tarafında birbirlerine saygı ve sevgi duymaları gerekmektedir (Görüşmeci: 9)

Okul müdürlerinden öğrenci-öğretmen ilişkilerine ilişkin görüşleri “Düzeyle” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okulumuzda öğretmen-öğrenci ilişkileri oldukça düzeylidir. Özellikle son zamanlarda TV vb. yerlerdeki olumsuz durumlar öğretmenlerin daha dikkatli olmasına yol açmıştır. (Görüşmeci: 10)

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “ okul müdürlerinin “okul-aile ilişkisi” yönelik görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Okul müdürlerinin okul-aile ilişkilerine ilişkin görüşlerinin analiz edilerek bulgular Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Okul Müdürlerinin Okul-Aile İlişkilerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	f	
Okul-aile ilişkileri	Sorunlar yaşanabilmektedir	8	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9
	İyi	2	3, 10

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin okul-aile ilişkilerine ilişkin görüşleri “Sorunlar yaşanabilmektedir” ve “İyi” kodları ile verilmiştir. Okul müdürlerinin görüşleri aşağıda doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Okul müdürlerinden okul-aile ilişkilerine ilişkin görüşleri “Sorunlar yaşanabilmektedir” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okulumuzdaki Okul aile ilişkileri genel olarak iyidir arada sorun çıkaran veliler olabiliyor bu öğretmenin performansını düşürüyor aileler bilinçlendirilebilir (Görüşmeci:1)

Okul aile ilişkileri kurallara uydukları sürece sorun yaşanmamaktadır yaşanan olaylarda da veli okula çağırılarak sorun daha fazla büyümeden sonuca varılır. Sınıflarda çok fazla sorunlarla mücadele eden öğretmenlerin performansına düşüklük olabiliyor. Rehber

öğretmenlerimiz bu gibi durumlarda konuya dahil olup profesyonelce çözüme kavuşturuyor. (Görüşmeci: 2)

Aileler okul ile iletişim halindedir sorun yaşandığında öğretmenlerin ders motivasyonları düşmektedir. Eğitim öğretim süreci zaman zaman sekteye uğrayabilmektedir. Zaman zaman sorunlu veliler çıkabilmektedir. (Görüşmeci: 4)

Her okulda olduğu gibi ilgili aileler de var ilgisiz aileler de var. İlgisiz aile tutumları öğretmenleri olumsuz etkilediği gibi çok karışan çok müdahale eden aileler de aynı şekilde olumsuz etkilemektedir.(Görüşmeci: 5)

Okulumuzdaki ailelerin geneli ilgisiz ailelerdir böylece eğitim öğretim süreci olumsuz etkilenmektedir bu sorun için aile katımlı etkinlikler toplantılar yapılabilir.(Görüşmeci:6)

Eğitim seviyesi düşük bir mahallede olduğumuz için işsiz velilerimiz oldukça fazla öğrenci Eve gittiğinde kendisinden ya kendisine yardım edecek kendisini yönlendirecek birisini bulamıyor Bu da öğrencinin okulda öğrendikleri ile yetinmesine neden oluyor tekrar alışkanlığı ders çalışma alışkanlığı olumsuz etkileniyor akademik olarak ilerleme gösteremiyor (Görüşmeci: 7)

Okulumuzda genel olarak aileler çocukların eğitimi ile ilgilenmemektedirler. Ailede bu yük annenin üstüne bırakılmıştır. Ailelerin büyük çoğunluğu ilkokul ya da ortaokul mezunu olduğu için eğitime katkıları çok azdır (Görüşmeci: 8)

Okul aile ilişkilerinde bazı zamanlar sorunlar yaşanabiliyor Bu sorunlar üretime yansığında verim motive düşebiliyor. (Görüşmeci: 9)

Okul müdürlerinden okul-aile ilişkilerine ilişkin görüşleri “İyi” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okul aile ilişkileri iyidir öğretmenler ve okul yönetimi veliler ile sürekli iletişim halindedir (Görüşmeci: 3)

Okulumuzda okul aile iş birliğinin aktif çalışmasına yönelik çalışmalara oldukça dikkatli bir şekilde yapılmaktadır. Yine öğrencilerle ilgili etkinliklerde aile katılımı sağlanmaya çalışılmaktadır. Bundan dolayı sorun olmuyor. (Görüşmeci: 10)

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “ okul müdürlerinin okul-yerel toplum ilişkisi yönelik görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Okul müdürlerinin okul-yerel toplum ilişkilerine ilişkin görüşlerinin analiz edilerek bulgular Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Okul Müdürlerinin Okul-Yerel Toplum İlişkilerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	f	
Okul-yerel toplum ilişkileri	<i>Oldukça iyi</i>	4	1, 5, 8, 10
	<i>Geliştirilmeli</i>	4	3, 4, 6, 9
	<i>İyi değil</i>	2	2, 7

Tablo 4.3’te görüldüğü gibi okul müdürlerinin okul-yerel toplum ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Oldukça iyi*”, “*Geliştirilmeli*” ve “*İyi değil*” kodları ile verilmiştir. Okul müdürlerinin görüşleri aşağıda doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Okul müdürlerinden okul-yerel toplum ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Oldukça iyi*”, şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okulu çevreye daha iyi tanıtmak için web sayfası aktifleştiriliyor sosyal medya hesaplarından paylaşımlar yapılıyor aile katılımı etkinlikleri düzenleniyor işbirliğini güçlendiriyor faydalıdır (Görüşmeci: 1)

Özellikle kermes veya yaptığımız etkinliklerde öğretmenler tarafından hazırlanan broşür okulumuzun tanıtımına çok fazla katkıda bulunmaktadır. (Görüşmeci: 5)

Okul olarak yerel toplum ile ilişkilere önem vermekteyiz okul faaliyetlerini tanıtmak için rehberlik servisimiz ile çalışmalar yürütülür (Görüşmeci: 8)

Okulun çevresiyle ilgili her türlü STK, dernek vb. sosyal oluşumlarla temaslar yapılmakta ve okula kaynak sağlanmaya çalışılmaktadır. Böylelikle okulun pek çok ihtiyacı karşılanmaktadır. (Görüşmeci: 10)

Okul müdürlerinden okul-yerel toplum ilişkilerine ilişkin görüşleri "Geliştirilmeli" şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okul yerel toplumun eğitim öğretim sürecinde çok etkili olduğu toplumun beklentilerinin de farklı yönde olduğunu göstermektedir. İlişkilerin geliştirilmesi lazım (Görüşmeci: 3)

Okulların toplumdaki rolü elbette yatsınamaz. Biz de bunun için zaman zaman okul dergisi kermesler aracılığıyla okulumuzu tanıtmak gayretindeyiz (Görüşmeci: 4)

Şu ana kadar bu tarz çalışmalar yapılmadı fakat okul yerel toplum ilişkisini güçlendirmek ve okulu daha iyi tanıtmak amacıyla broşürler hazırlanmasının olumlu düşünceler doğuracağını düşünüyorum (Görüşmeci: 6)

Okul faaliyetlerini anlatmak için broşür dergi gibi materyaller hazırlamadık ama hazırlanma fikri güzel. Okulla ilgili olumlu düşünceler kazandırmasına katkı sağlayacağını düşünüyorum. (Görüşmeci: 9)

Okul müdürlerinden okul-yerel toplum ilişkilerine ilişkin görüşleri "İyi değil" şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Bulduğumuz okulun çevresinin dezavantajlı olması birçok sorunu da beraberinde getirmektedir ilgisiz anne ve babaların çocuklara vakit ayırmayan insanların çokluğundan şikayetçiyiz. (Görüşmeci: 2)

Yazılı materyaller velilerimizin pek ilgisini çekmiyor eğer ki okulda sosyal bir faaliyet olursa da ilgisiz veliler katılım göstermiyor Sadece ilgili veliler katılıyor diğer veliler okula gelmek öğrencinin yanında yer almak istemiyor (Görüşmeci: 7)

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi " okul müdürlerinin okul-İş dünyası İlişkisi yönelik görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Okul müdürlerinin okul-iş dünyası ilişkilerine ilişkin görüşlerinin analiz edilerek bulgular Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Okul Müdürlerinin Okul-İş Dünyası İlişkilerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	f	
Okul-iş dünyası ilişkileri	<i>Orta düzeyde</i>	4	2, 3, 4, 6
	<i>Geliştirilmeli</i>	4	1, 7, 8, 9
	<i>İyi değil</i>	2	5, 10

Tablo 4.4'te görüldüğü gibi okul müdürlerinin okul-iş dünyası ilişkilerine ilişkin görüşleri “Orta düzeyde”, “Geliştirilmeli” ve “İyi değil” kodları ile verilmiştir. Okul müdürlerin görüşleri aşağıda doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Okul müdürlerinden okul-iş dünyası ilişkilerine ilişkin görüşleri “Orta düzeyde” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

İletişim kuruyoruz, okul dışı yapılan etkinliklerde genelde kamu ve kuruluşlardan yardım alıyoruz, etkinliklere davet ediyoruz (Görüşmeci: 2)

Okulumuzdaki tüm etkinliklere hem veriler hem de ulaşabildiğimiz kulüpler davet ediyoruz (Görüşmeci: 3)

Gerektiğinde elbette iletişim kuruyoruz onları okulumuzun etkinliğine davet ediyor ve onların etkinliklere katılmaya çalışıyoruz katkı sağladığını düşünüyorum kariyer günleri düzenliyoruz öğrencilerimiz için bir öngörü oluşturuyoruz (Görüşmeci: 4)

Çevredeki kamu ve özel kuruluşlarla ulaşılabilirlik ölçüsünde bağlantılar kuruyor bu davetler hem öğretmen ve yöneticilere hem de öğrencilere özellikle hedef belirleme sürecinde büyük katkılar sağlıyor (Görüşmeci: 6)

Okul müdürlerinden okul-iş dünyası ilişkilerine ilişkin görüşleri “Geliştirilmeli” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okulumuza adını veren iş adamın vakfına ziyaret etkinliği yapıldı. Ama henüz kariyer günleri etkinliği yapılmadı olursa faydalı olur ufukları genişler adını duymadıkları mesleklerle tanışma imkanı olur (Görüşmeci: 1)

Okuldaki öğretmenler mesleklerini severek yapıyorlar çevre isteklerini pek cevap vermese de öğrenciler için çabalayan bir öğretmen pusulası var. (Görüşmeci: 7)

Okul olarak kamuoyuyla devamlı bağlantılıyız okulun ihtiyaçlarının karşılanması için özellikle belediyeden ve özel kurumlardan yardım alırız (Görüşmeci: 8)

Okul çevre etkileşimini artırmak için programlara gidiyorum Bu programlar öğretmenlere de yöneticilere de yarar sağlıyor tabii ki faydalı programlar olduğunu düşünüyorum (Görüşmeci: 9)

Okul müdürlerinden okul-iş dünyası ilişkilerine ilişkin görüşleri “İyi değil” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

İlkokul kariyer günleri için çok uygun olmadığını düşündüğüm için bu şekilde bir program uygulamadık (Görüşmeci: 5)

Okula hayırsever desteği için zengin iş adamlarıyla ilişki kurulmaya çalışılmaktadır. Ancak okulun dezavantajlı yapısından kaynaklı bu pek mümkün olmamaktadır. (Görüşmeci: 10)

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “ okul müdürlerinin okul-üniversite ilişkisi yönelik görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Okul müdürlerinin okul-üniversite ilişkisine ilişkin görüşleri analiz edilerek bulgular Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Okul Müdürlerinin Okul-Üniversite İlişkilerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	f	
Okul-üniversite ilişkileri	<i>Geliştirilmeli</i>	3	1, 2, 4
	<i>Sınırlı</i>	1	10
	<i>İyi</i>	2	3, 6
	<i>Çok az</i>	4	5, 7, 8, 9

Tablo 4.5'te görüldüğü gibi okul müdürlerinin okul-üniversite ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Geliştirilmeli*”, “*Sınırlı*”, “*İyi*” ve “*Çok az*” kodları ile verilmiştir. Okul müdürlerinin görüşleri aşağıda doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Okul müdürlerinden okul-üniversite ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Geliştirilmeli*”, şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Böyle bir etkinlik düzenlenmedi olursa çok faydalı olacaktır.(Görüşmeci: 1)
Öğretim üyelerini müfredat değişiklikleri konusunda öğretmen arkadaşlara destek olmalıdırlar yenilikler konusunda bilgilerini aktarmalıdırlar. (Görüşmeci: 2)
Biraz uzak kaldığımı düşünüyorum tabii ki fikir ve destek alınabilir. Hiç eğitim öğretim üyesi davet etmedik neden olmasın ilişkileri geliştirmemiz lazım. (Görüşmeci: 4)

Okul müdürlerinden okul-üniversite ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Sınırlı*” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okul üniversite ilişkisi oldukça sınırlıdır. Prosedürler, okulun dezavantajlı yapısı ve üniversite öğretim üyelerinin yoğunluğu gibi nedenler sınırlı düzeyde ilişkinin olmasına neden olmaktadır. (Görüşmeci: 10)

Okul müdürlerinden okul-üniversite ilişkilerine ilişkin görüşleri “*İyi*” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Evet, genellikle iletişim kurmaya gayret ediyoruz üniversite tanıtım günleri yapıyoruz.(Görüşmeci: 3)
Okulumuzdaki öğretmenler öğrencilerimizin herhangi bir lisans programına dahil olmasını önemsiyorlar. Üniversite gezilerini önemsiyoruz. (Görüşmeci: 6)

Okul müdürlerinden okul-üniversite ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Çok az*” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Okulumuz öğretim üyesi davet etmedi ve herhangi bir üniversite gezisine de götürmedik. Okulumuzda öğrencilerin yaşlarının küçük olması nedeniyle böyle bir geziye ihtiyaç duymadım. (Görüşmeci: 5)
İlkokul grubu olduğumuz için üniversite gezisi henüz gerçekleştirmedik. (Görüşmeci: 7)
Yaş grubumuz çok küçük olduğu için üniversite gezisi yapmayı düşünmeyiz. Üniversite ile herhangi bir bağlantımız olmadı. (Görüşmeci:8)
İlköğretim kademesi olduğumuz için üniversite öğretim üyelerinden fikir ya da destek almadım. Bizim için çok soyut kalıyor tabii ki fikir alınabilir ama henüz okula davet etmedik. (Görüşmeci:9)

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “ okul müdürlerinin okul-yerel yönetim ilişkisi yönelik görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Okul müdürlerinin okul-yerel yönetim ilişkilerine ilişkin görüşleri analiz edilerek bulgular Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6. *Okul Müdürlerinin Okul-Yerel Yönetim İlişkilerine Yönelik Görüşleri*

Tema	Kod	f	
Okul-yerel yönetim ilişkisi	<i>Yerel yönetim destekleri alınıyor</i>	5	1, 2, 3, 8, 9
	<i>Destekleri yok</i>	5	4, 5, 6, 7, 10

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi okul müdürlerinin okul-yerel yönetim ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Yerel yönetim destekleri alınıyor*” ve “*Destekleri yok*” kodları ile verilmiştir. Okul müdürlerinin görüşleri aşağıda doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Okul müdürlerinden okul-yerel yönetim ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Yerel yönetim destekleri alınıyor*” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Çok fazla yerel yönetimlerden destek sağlayamıyoruz okul olarak ilçe belediyesi ve büyükşehir Belediyesi’nden talep ettiğimiz isteklerin önemli kısmı karşılanır maddi olarak nakit para değil ancak yapılması gereken işler ile ilgili destek sağlarlar (Görüşmeci: 1)
Okulda ve Okul çevresinde yaşanan altyapı işlerinde gerekli desteği alıyoruz maddi destek yok denecek kadar az. (Görüşmeci: 2)
Okulda ve okul çevresinde yaşanan altyapı işlerinde destek sağlıyoruz (Görüşmeci: 3)
Okulun çevresi belediye tarafından düzenlenmiş bazı etkinliklere giderken belediyenin imkanlarından yararlanmaktayız daha fazla olursa seviniriz (Görüşmeci: 8)
Okulumuzdaki öğretmen ve öğrencilerin okul yerel yönetim hakkındaki düşünceleri olumludur. Bze4n ulaşım desteği veriliyor. (Görüşmeci: 9)

Okul müdürlerinden okul-yerel yönetim ilişkilerine ilişkin görüşleri “*Destekleri yok*” şeklinde olanlar şunları söylemiştir.

Yerel yönetim ilişkisi oldukça sınırlıdır çok fazla yerel yönetime ulaşamıyoruz (Görüşmeci: 4)
Okulumda düzenlenen kültürel faaliyetlerde yerel yönetimlerden herhangi bir destek görmedik. (Görüşmeci: 5)
Okul müdürlüğü olarak okul yerel yönetim ilişkisi önemsemekteyiz. Ancak yerel yönetime sıklıkla ulaşmakta zorluk yaşamaktayız (Görüşmeci: 6)
Yerel yönetimlerle çok fazla işbirliği sağlanamıyor (Görüşmeci: 7)
Okul olarak yerel yönetimlerle işbirliği sağlamaya çalışıyoruz. Ancak yerel yönetimlerin yoğun iş durumu ve sürekli ertelemelerinden dolayı çok fazla iş yaptırıyoruz. Ayrıca reklam kokan işleri de okula uygun olmayabiliyor. (Görüşmeci: 10)

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Okul müdürleri öğrenci-öğretmen ilişkilerini genel olarak iyi düzeyde görmektedir. Bu durum öğretmen motivasyonu ve öğretmen öğrenci ilişkiler ve dolaylı olarak öğretmen veli ilişkileri açısından olumlu bir gelişme olarak görülmelidir. Bunun yanında bazı sorunlar yaşayan öğretmenlerin de olduğu görülmüştür. Sorunların genel olarak ilgisizlik, küçük ve basit sorunlar olduğu ve çözüme kavuşturulduğu görülmüştür. Öğrenci-öğretmen ilişkileri bakımından olumlu ve iyi ilişkilerin okul, öğretmen, öğrenci ve veli ilişkilerini olumlu etkilediği öğrenci başarısı, veli ilgi ve desteği, okulun ihtiyaçlarının karşılanması öğretmen motivasyonu ve işinden doyum elde etmesi bakımından önemli katkılar sağlaması bakımından önemlidir. Çalışmanın bulguları bunu sağlamada olumlu sonuçlar sağlayacağı düşünülmektedir.

Okul müdürlerinden büyük kısmı okul-aile ilişkilerinde sorunlar yaşanabildiği yönünde görüşleri olumsuzdur. Aile katılımları, kurallara uyma, iletişim, ilgisizlik ve gerekli desteği vermeme gibi sorunlar yaşandığını ileri sürmektedirler. Bu sorunların öğretmenin motivasyonunu düşürdüğü ve okulun da bazı ihtiyaçlarının karşılanamadığı ve öğrenci başarılarının istenen seviyelere çıkarılmadığı gibi olumsuzluklara sebep olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte iyi düzeyde ilişki olduğu yönünde de görüşleri olan yöneticiler bulunmaktadır.

Okul müdürlerinin okul-yerel toplum ilişkilerine ilişkisini oldukça iyi ve geliştirilmesi gerektiği yönünde görüş bildirenlerin oldukça yoğun olduğu görülürken olumsuz olarak niteleyen okul müdürleri de bulunmaktadır. Okul ile yerel toplum ilişkisi iyi olan okulların ihtiyaçlarının karşılanması çevre desteğinden yararlanma imkanının çok olması bakımından okulların ve okul çalışanlarının yararına uygulamaların çok olması bakımından çok önemli katkılar sağlaması beklenmektedir. Bununla birlikte geliştirilmesi gerektiği yönünde görüşler bu konuda çalışmalar yapılması gerektiğini ortaya koyarken bu konuda çalışmaların yapılması gerektiğini de göz önüne sermektedir. Yerel toplum desteğini almayan/alamayan okulun amaçlarını gerçekleştirebilmesi oldukça zordur.

Okul müdürlerinin okul-iş dünyası ilişkileriyle ilgili olarak orta düzeyde ve geliştirilmeli görüşleri ön plana çıkmıştır. Buna göre okulla iş dünyası arasında ilişkilerin genel olarak orta düzeyde ve geliştirilmesi gerektiği düşünülebilir. Bazı okul müdürlerinin bu konuda iyi olmadığı yönünde görüşleri de düşünüldüğünde okulların iş

dünyası ile ilgili ilişkilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. İş dünyasıyla iyi ilişkilere sahip okulların ihtiyaçlarını kolaylıkla giderme, hayırsever desteği sağlama, sponsorluk hizmeti alma gibi pek çok desteğe sahip olabilecekleri düşünülmektedir.

Okul müdürlerinin okul-üniversite ilişkileri konusunda çok az düzeyde ilişki kurulduğu, geliştirilmesi gerektiği görüşleri ön plana çıkmıştır. Okul müdürlerinden üniversite ile iyi ilişkiler kurdukları ve sınırlı ilişkiye sahip oldukları görülmüştür. Okulların üniversitelerle iyi ilişkiler kurmaları ve işbirliği yapmaları amaçların ulaşma ve yaşadıkları sorunları çözmelerinde yardım almaları bakımından önemlidir.

Okul müdürleri okul-yerel yönetimlerle ilişkileriyle ilgili olarak yöneticilerin ikiye ayrıldığı yarısı destek alabildiğini ifade ederken yarısı ise destek alamadıkları yönünde görüşler ileri sürmüştür. Okulların ihtiyaçlarının sağlanmasında yerel yönetim destekleri çok önemlidir. Yerel yönetimlerin yardım, hizmet ve destek sağlamaları ile okulların gereksinimlerini kolaylıkla karşılayabilmeleri mümkündür. Bu nedenle yardım alamadığını belirten okul yöneticilerinin bu konuda desteklenmesi ve yerel yönetimlerle iyi ilişkiler kurarak okullarına gerekli desteği sağlamaları konusunda yeterliklerini arttırmak gerekmektedir.

Araştırmada elde edilen bulguların okula, öğretmenlere, öğrencilere velilere önemli etkilerinin olduğu görülmüştür. Okul çevre ilişkilerinin iyi olması başta okulun ihtiyaçlarının karşılanmasına imkan sağlarken dolaylı olarak da öğrencilerin daha iyi şartlarda eğitim almalarına imkan sağlamış olmaktadır. Velilerin okullar yakından ilişki içinde olması okuldan velilerin yararlanmasına olanak sağlarken okulların gereksinimlerinin veliler tarafından bilinmesine bunu karşılamak için girişimlerden bulunmalarına neden olacak ve okulların ihtiyaçları çok kısa zamanda ve işbirliği içinde çözülmüş olacaktır. Öğretmenlere bakan yönü ise velilerle daha sıkı ilişkilerin kurulması sağlanarak veli destek ve katılımından en üst düzeyde yararlanma imkanına kavuşmuş olacaklardır. Okul çevre ilişkilerinin iyi olmasından en yüksek faydayı öğrencilerin göreceği düşünülmektedir. Çünkü okulların ihtiyaçlarının karşılanması çok daha iyi şartlarda eğitim alma imkanına kavuşma bakımından öğrencilerin doğrudan yararlanabildikleri imkanların sağlanması demektir. Bundan dolayı öğrencilerin en büyük faydayı göreceği düşünülebilir. Okul çevre ilişkilerinin iyi olması merkezi bütçeden okullara daha az destek gönderilmesine neden olması bakımından da önemli etki ve katkıları sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü okul çevre ilişkilerini iyi olması okulların gerek imkanlarla ihtiyaçlarının gidermesine fırsat sağlayarak merkezi bütçeden

daha az ödenekle işlerin yapılmasına ya da buna gerek kalmadan sorunların çözülmesine imkan sağlanmış olur.

5.2. Öneriler

1. Öğretmen-öğrenci ilişkilerinde sorunlar olan okullarda bu konuda yaşanan sorunların tespitine yönelik çalışmalar yapılabilir.
2. Öğretmen-öğrenci ilişkilerinde yaşanan sorunların çözümü konusunda öğretmen ve okul yöneticilerinin bu konudaki yeterlikleri arttırılabilir.
3. Okul aile ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik öğretmen ve okul yönetimlerinin yetiştirilmesin yönelik eğitim vb. çalışmalar yapılabilir.
4. Okul ve yerel toplum ilişkilerinin geliştirilmesi ve okula destek sağlanması için bu konuda çalışmalar yapılabilir.
5. Okullarla iş dünyasının işbirliğini ve ilişkilerini güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
6. Okullarda üniversiteler arasındaki ilişkiler özellikle eğitim fakülteleri arasındaki ilişkileri güçlendirme ve geliştirme konusunda işbirlikleri ve ortak çalışmalar yapmaları konusunda proje ve destekler yapılabilir.
7. Okullarda yaşanan sorunların çözümü, aile ve diğer paydaşlarla ilişkilerin geliştirilmesinde üniversitelerin okullara yardım ve yönlendirme, insan kaynağını geliştirme, gelişen ve değişen şartlara uygun biçimde sistemin ve insan kaynağının hazırlanmasında üniversitenin okulla işbirliği içinde olması ve okulu desteklemesi için çalışmalar yapılabilir.
8. Okulların yerel yönetimlerle iyi ilişkiler kurmaları ve birlikte hareket etmeleri amacıyla protokoller yapılabilir. Böylece karşılıklı olarak paydaş olma ve herkesin imkan ve şartlarını diğerine de tahsis etmesi sağlanarak okul ve yerel yönetim güç birliği oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkalın, A. (2000). *İlköğretim okulu yöneticilerinin dönüşümcü liderlik özellikleri ile empati becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktan, C. C. (1993). Politikada rant kollama. *Amme İdaresi Dergisi*, 26(4), 119- 136.
- Alıcıgüzel, İ. (1999). *Çağdaş okulda eğitim öğretim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Aslanargun, E. (2007). Okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (18), 120-135
- Aydın, İ. (2004). Okul çevre ilişkileri. Y. Özden. (Editör). *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı*. (2. baskı). Ankara. Pegem A Yayıncılık, ss. 161-185.
- Aydın, İ. (2005). Okul çevre ilişkileri. Özden, Y. (Yay. haz.). *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* içinde (2. bs., s. 59-98). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balay, R. (2003). *Yönetimde çağdaş yaklaşımlar*. (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (1993). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Gül Yayınevi
- Bursalıoğlu, Z. (2011). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, N. (2002). Değişim sürecinde eğitim yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156, 89-98.
- Çalık, C. (2007). Okul-çevre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: Kavramsal bir çözümleme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 123-139.
- Çalışkan, M. S., (2004). *Etkili okul-çevre ilişkisinin okul yöneticileri açısından değerlendirilmesi (Nevşehir ili örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Erdoğan, İ. (2000). *Okul yönetimi ve öğretim liderliği*. (2. baskı). İstanbul: Sistem Yayınları.
- Eroğlu, E. (2011). Eğitim ortamlarında etkili iletişim ve boyutları. Demiray, U. (Yay. haz.), *Etkili iletişim* içinde (4. bs., s. 223-242). Ankara: Pegem Akademi.
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209.

- Gül, İ. (2009). *Okul yöneticilerinin liderlik yaklaşımlarının okul-çevre ilişkileri üzerinde etkisinin değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gül, İ. (2011). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Samsun: Yüksel Ofset
- Gündüz, H. B. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Gürkan, T., Duman, T., Güneysu, S., Yalın, H. İ., Oklun, S., Bıkmaz, F., Öztürk, M. K., Çakıroğlu, A., Topçu, B. ve Güldere, Y. Z. (2004). Öğretmen yeterliği taslağında yer alan yeterlik alanları. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(58), 27-39.
- Hoy, W. ve Miskel, C.G. (2010). *Eğitim Yönetimi, Teori, Araştırma ve Uygulama*. (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kıncal, R. Y. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (1973, 24 Haziran). Milli eğitim temel kanunu. *Resmi Gazete* (Sayı: 14574) Erişim adresi (19 Mart 2019): <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. Erişim adresi (22 Mart 2019): http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2003). *İlköğretim kurumları yönetmeliği*. Ankara: Resmi Gazete (27.08.2003/25212).
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2005). *Okul aile birliği yönetmeliği*. Ankara: Resmi Gazete (31.05.2005/25831).
- Öztürk, M. K. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul, aile ve toplum ilişkileri yeterlik alanına ilişkin görüşleri ve öz değerlendirmesi. *Bilig, Bahar* 49, 113-126.
- Pehlivan, İ. (2000). *Okul-çevre ilişkileri (Yönetici adaylarının eğitimi ders notları)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Şişman, M. (1999, 26-27 Mayıs). *Toplam kalite yönetiminin okula uygulanması*. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Kamu Yönetiminde Kalite 1. Ulusal Kongresinde sunuldu, Ankara
- Şişman, M. ve Turan, S. (2004). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2005). Okul çevre ilişkileri. Özden, Y. (Yay. Haz.). *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* içinde (2. bs., s. 99-146). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tezcan, M. (1999). *Eğitim sosyolojisi*. (12. baskı). Ankara: Şafak Matbaacılık.

- Yaylacı, A. F. (1999). *İlköğretim okullarında ailenin okula katılımı*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, B. (2010). Okul-toplum ilişkileri ve okula toplumsal katılım. Çelik, V. (Yay. haz.). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi içinde* (3. bs., s.197-222). Ankara: Pegem Akademi.
- Yiğit, B., Bayraktar, M. (2006). *Okul-çevre ilişkileri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Yüksel, Ö. (2000). *İnsan kaynakları yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

EKLER

Ek 1: Araştırma izni

Evrak Tarih ve Sayısı: 12.01.2024-475324

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-94158386

11/01/2024

Konu : Anket Uygulama İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 28.12.2023 tarihli ve 467435 sayılı yazısı.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri/Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Tezlis Yüksek Lisans Programı öğrencisi Deniz ÖZALP, "Okul Müdürlerinin Sağlık Okul-Çevre İlişkilerine Yönelik Görüşleri" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgili yazı gereği Müdürlüğünüzde bağlı Denizli İli Pamukkale ilçesinde bulunan ilkokullarda görev yapan yöneticilere uygulamak istenmektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin İlgili yazıları ekinde belirlenmiş okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konular ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzni/leri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince, Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2023/2024 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğünüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Bayuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Olurularınıza arz ederim.

Dr. Emre ÇALIŞKAN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR

11/01/2024

Hamit GENÇ

Vali a.

Vali Yardımcısı V.

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

Ek:

1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv. No:1741
Merkezi/İzmir/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ah20@meb.gov.tr
Kap Adresi : meh@denizli.kap.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-abya>
İlgi için: HİSAYIN ERKOC-V.H.K.L. / Saha GELİMİŞ-Şaf
Telefon No : 0 (258) 234 20 93
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://www.sagge.meb.gov.tr> adresinden: dB7C-1B41-3D4a-B6FD-CB8F kodu ile teyit edilebilir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak Doğrulama Adresi: <https://turkiye.gov.tr/ebd7ec5256&eD=B5F2P17341&eS=475324> adresinden yapılabılır.

Ek 2: Özgeçmiş